

FERTŐ-HANSÁG NEMZETI PARK GYEPEINEK KEZELÉSE, HASZNOSÍTÁSA

Kárpáti László

Általános bevezetőként – a későn érkező Dr. Tanyi János h. államtitkár megbízásából – néhány országos jellemzőt ismerttettem.

Az országban 9 nemzeti parkban kb. 200 000 ha gyepek találhatók, amelyből 150 000 ha körül saját kezelésben hasznosítanak. Ez komoly feladatot jelent, mert fő követelmény a természetvédelem biztosítása. Az ország területének 18%-a érzékeny természetvédelmi terület, ahol sajátos gondozási, hasznosítási módok kellenek. Az embereket leszoktatták az állattartásról és a gyepgazdálkodásról. Az állatlétszám erőteljes csökkenése, az eddig is mostohán kezelt legelők elhanyagolásával járt. A magánosok tulajdonába került gyepet alig vagy egyáltalán nem kezelik; az országban a hasznosított gyep aránya mélyen 50% alatti. A megvásárolt természetvédelmi területek 60%-át gypesítésre irányozták elő, ami ugyancsak nagy feladatot jelent a nemzeti parkok szakembereinek.

Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság munkája Győr-Moson-Sopron és Vas megyékben lévő természetvédelmi területekre terjed ki. A mintegy 295 000 ha természetvédelmi területből 40 000 ha a gyepek, amelynek 25%-át gondozzák saját kezelésben. Ezekben a részeken a természetvédelem érdekei érvényesülnek, de a magántulajdonú gyep nagyrészt gondozatlanok.

A korábbi századokban általános kaszálás és főleg legeltetés hatására a terület gyepjei nagyon jók voltak. Amióta elmarad a rétek kaszálása és legeltetése, azóta a gyep fokozatosan gyomosodnak; olyan jövevény növények hódítanak teret, mint az aranyvessző, ezüstfa, stb. – éppúgy, mint az ország többi részén.

A hagyományos állattartási mód a ridegtartás volt. Ehhez tért vissza a Nemzeti Park az őshonos állatok legelőntartásával. A szürke marha, bivaly és racka éven át legel, csak télen kapnak – kiegészítésül – hansági szénát. A bivalyok és juhok számára megfelelő szél- és esővédelmet biztosító épületek állnak rendelkezésre, a szürke marhák az erdőben telelnek. A nagy létszámú szürke marha állománnyal 60 km-re lévő legelőket is hasznosítják. Érdekes, hogy szállítás helyett lábon hajtják oda és vissza a gulyákat, ami a legtermészetesebb és leggazdaságosabb szállítási mód, és a szürke marha nagyszerűen alkalmazkodik ahhoz.

A bemutatókon tapasztaltuk az állatok nyugalmát, erőnlétét, ami a gondozók hozzáértését és a szakmai vezetés kiváló természetvédelmi irányítását igazolja.